

sosialurin

telf. 1 47 20. 1 18 20
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevari:
Fyrirtaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Bladmenn: Høgni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Sjálvsøgd rættindi

Í TVEIR MÁNAÐIR hava nú arbeid-
ararnir í pólsku eystursjóvarbýunum
Gdansk og Gdynia verið í verkfalli,
krevjandi tilfík rættindi, sum vit her á
landi meta grundleggjandi og natúr-
lig.

STØÐAN GERST alsamt spentari fyri
hvønn dag sum gongur, og spurt
verður hvat fer at henda. Hvussu
leingi vil Sovjetsamveldið eystanfyrir
góðtaka at pólsku arbeidsmenninir
loyva sær at ivast í dygdini í komm-
unistiska paradísinum. Hvat sigur
DDR vestanfyrir, sum saman við hin-
um eystanlondunum kann koma í
búskaparligar trupulleikar við tað at
Póland er ein ógvuliga týðandi liður
innan eystur-europeiska
búskaparliga felagsskapin Comecon.

HESI VERKFØLL benda ikki bert á
veikleikar í kommunistisku samfel-
agsskipanini á búskaparliga økinum,
men eisini, og ikki minst, á tann polit-
iska veikleika hjá einum og hvørjum
landi, sum kúgar tí frælsa orðinum —
har tað ikki er loyvt at siga sína hugs-
an um samfelagsskipanina. Har tað
t.d. tykist óhugsandi at tingast verð-
ur um viðurskiftini á arbeidsplassin-
um. Politisk val í einum tilíki landi
eru heldur einki annað enn sjónleik-
ur.

OG TAÐ ER tí ikki lægið at einaferð
flýtur yvir. Tilíkt er hent fyrr eystan-
fyrir, og tað er bert takka verið vápn-
megi, at tilíkar forbeinaðar sam-
felagsskipanir eru til.

LÍTID MUNAR hvat vit munnu halda
hvussu leikur fer. Men lat okkum
vóna við Willy Brandt tá hann sum
formaður í Sosialistiska Internation-
ala heitti á pólsku stjórnina um ikki at
leggja uppí við harðskapi, men
heldur ganga samráðingarleiðina, og
leggur hann afturat — Tað sum
pólsku arbeidarnir í dag stríðast
fyri, er ikki annað enn teirra sjálv-
søgd rættindi.

Tann nýklakti blaðstjórin

Tað er ikki eiti á øllum tí
góða, ið Martin Fjallstein
— nýklakti blaðstjórin á
borgarligu pressuni 14.
Sept. — hevur at bjóða
fólki. Sum hann sjálvur
sigur, so hevur tjóðveldis-
flokkurin, sum hevur
fingið eyknevnið »rumbul-
og-øsingarflokkurin»
barst fyrir loysing í 34 ár,
tó uttan úrslit — tibetur.
Men hvør skal gjalda lær-
aralønina hjá honum og
øðrum danskt-løntum
loysingarfólki, verður ikki
tikið upp á tunguna, og
tað av góðum grundum, tí
so vóru fleiri rýmð úr
reyðgardistaflokkinum.

Tær umleið 300 mill. kr.,
sum vit fáa úr Danmark
um árið, skulu leggjast á
herðarnar á arbeidsmonn-
um, handverkarum, fiski-
og útróðrarmonnunum.
Hetta er tað týðningarmikla-
sta, sum teir royna
at dylja fyri fólki. Hetta er
tað, teir ikki tora at siga.

Sum øllum kunnugt, so
betalir danski staturin um
helvtina av okkara sosial-
lógávum. 5. okt. 1960
skrivaði systurblaðið hjá
14. Sept., »Dagblaðið», at
fólkaflokkurin hevur á-
sannað, at vit hava ikki
ráð at gjalda hesa sosial-

lógávum. Og á tingi spurdi
Knút Wang, sáli, Erlend
Patursson, at um teir
gingu við til hetta her, so
bleiv ikki talan um loysing
tey fyrstu 20—25 árinum,
men Erlendur svaraði, at
tað tordu teir ikki. Jú,
sanniliga — tey
gomlu, sjúku, avlammnu,
einkjur, foreldraleys børn
og onnur, sum koma undir
hesa lóg, skuldu ikki ofra-
st á loysingaraltarinum.
Hetta er alt saman sann-
leiki og nógv afturat um
loysingarstøðuna hjá Er-
lendi, Hákuni, Hilmari
Kass og Adolfi, men alt
hetta royna teir at dylja.

Men so lætt skulu teir ikki
sleppa.

Føroya fólk, vaknið og
brótið tykkum út úr loys-
ingarstøðuni, sum ný-
klakti blaðstjórin roynir
at málbinda tykkum við.
Sambært Ova Mikkelsen
mælti Finnogi Isaksen
til fyrir nekrum árum síð-
ani at niðurleggja blað
teirra 14. Sept. Var tað
ringt tá, er tað traman
verri nú. Tað skal eg geva
Finnboga rætt í!
Lesið Sosialin.

Limur
í javnaðarflokkinum

Um hernað

Tað verður monotont sum
frá liður at lesa lestrarar í
Dagblaðnum. Eg keypi
tað aldri meira og lesi tað
sjáldan. Ein kann aldri
lita á Dagblaðið. Dagblaðið
ynskir neutronbumbur
framleidar. Ja, tað ynsk-
ir multiframleiðslu av
multimorðvápnunum. Tey,
sum ynskja avvápnad, frið
og demokrati, tey verða
straks av Dagblaðnum
stemplað sum óndir
kommunistar í besta Mc.

Tví for ólukkan.
Hvi fór Frakland úr
Nato? Var tað ikki tí, at
ein njónari avdúkaði og
kunngjórði, at UM russur-
in hertók Europa, so
skuldi USA avoyða

Carty-stíli. Síðani verða
morðvargarnir í Chile og
apartheidasirastarnir í Suð-
ur-Afrika og aðra staðni
røstir. Lagsbrøður Óla
høvdu verið fyrir træla-
haldi í dag, um tað var
»profitabult».

Tví for ólukkan.
Hvi fór Frakland úr
Nato? Var tað ikki tí, at
ein njónari avdúkaði og
kunngjórði, at UM russur-
in hertók Europa, so
skuldi USA avoyða

Europa við bakterieolog-
iskum og kemiskum hernaði?

Hvi skal Europa lata
seg misnýta sum frihald
og bulvirkir og kanónstøð
hjá USA? Er USA tað
vert, at Europa ofrar seg
totalt fyrir tað??

Nei, tað man ikki vera.
Ei heldur Russland.

Helvtin av luftflotum
USA og Russlands eru
altíð á veyingum við fullari
last av kobolt-, brint-,
neutron- og a-bumbum.

Neutrotin á Sornfelli er
ein álvarsilig hótan móti
øllum Føroyum. Nú er tað
komið upp, at í Keflavík
verða goymdar a-bumbur.
Hvat vita vit um, hvat
verður goymt í Mjerk-
dali?? Har kann liggja all-
ur fanansskapur. NATO
má burtur sum skjótast.
At úbyggja NATO í Fø-
royum MA ALS IKKI
TALAN VERÐA UM!!

Friðarfólk

Kappsiglingin

Aftur í ár varð skipað fyri
kappsigling á Skálafjørð-
inum.

Tiltakið er at fegnast
um, serstakliga fyri
okkum eldru, sum hóast
nútíðar trupulleikar her-
við við takksemi verða at
ásanna, at bettu livikörini
nú hava megnað at gjørt
áður mangan baldrutu
siglingina við smábáti til
veruliga síðvenjandi
itrótt, istaðin fyri tátt í tí
dagliga strevinum, sum
áður.

Ahugin fyri tiltakinum
hevur verið góður og lut-
tøkan verið hareftir við,
minnist meg rætt, upp í
triati bátsmanninum,
sum hvørjar í sinum lagi
hava rigga seg til — í
flestu forom ár eftir ár, so
hvørt sum royndirnar
gjerdust fleiri og soleiðis
bøtt munandi um útgerð-
ina; tað veri seg nýggj
segl, tíðum í áður ósædd-
um sniði, rakkum, húnnum,
hálsablokkum v.m..

Alt samalt royndir til
ábøtur av monnum við
veruligum áhuga fyri hesi
itrótt og árligu siglingini á
Skálafjørðinum.

Hugaligt er tað ein fagr-
an dag hjá okkum eldru
soleiðis at kunna endur-
liva eina av teimum fagr-
astu summarmyndunum,
hetta at sigla ella lita at

skilagóðari sigling.

Stevnuhaldið í Føroy-
um er ikki so nýtt, sum
mong okkara vilja vera
við, einahelst tá vit ilskast
um beistalevnaðin, sum
stundum sermerkir stevnu-
urnar nú á døgum. Hóast
hetta, so er aðaltátturin í
stevnunum, hetta at føra
saman fólk ymsa staðni
frá til felags tiltøk, kapp-
ingar og samuliga dag-
dvelju, alt ov virðismikið
til at verða skottraður til
viks av okkara illvilja til
tað sindrið av ólevnað,
sum ikki tykist at slepp-
ast undan.

Rætt so var andin í t.d.
grindaferðum áður í tíðini.
Grindaróðurin og sigling-
in tyktust á mangan hátt
at vera væl samskipað, og
tað eygað, sum soleiðis
skoðaði bátaherin sum
eina heild, kundi mangan
undrandi frøast um tey
viðfœddu samstarvsevni,
hesar manningar kundu
sýna, um endamálið var
eittanst. Gjerdist sigling-
in long ella roðurin drúgv-
ur og fongurin kanska
óvissur, kundi hugurin
stundum reika uttanum,
eitt nú til teir einkultu
bátarnar, seglføring, ára-
lag og annað, sum hvørt í
sinum lagi rættuliga týðu-
liga bóru boð um, hvaðani
úr oyggjunum, teir vóru.

Lágu bátarnir sunnan-
eftir, teir hægru norðan-
eftir, tey ofta nakað
hægru og mjáaru seglini
sunnaneftir og tey nakað
breiðaru norðaneftir, fyri
ikki at tala um árarnar
sum týðuligasta frábrigd-
ið, sum til dømis hjá suð-
uroyingum við teirra
longu og mjáu bløðum.
Nakað av hesum var tað,
sum fyrst vakti ans hjá
mær, tá Lionsfelagið
fyrstu ferð skipaði fyri
hesi sigling. Fyrstu árin
vóru seglini mest sum vit
minnst tey frá okkara
døgum, hóast nakað størri
í mun til bátarnar.

Kapping áleggur í øll-
um færum teim luttakandi
hugin til ábetur, sum eitt
nú seglum hjá teimum
siglandi. Skipað er møgu-
liga ikki altíð tað, vit hildu
vera vakurt fyrir eitt segl,
men sum eygleiðari má á-
sannast, at mong av teim-
um nýggju roynast eins
væl og frægari enn tey
gomlu.

Sum ein teirra, ið veru-
liga hevur funnið frægd í
og áhuga fyri frálíka Li-
onstiltakinum, kann eg
ikki bara mær við at visa á
ójavnar, sum møgulig
reglugerð kundi bøtt
nakað um, eitt nú hetta
við bátastøð. Alment
verður siglingin lýst sum

kapping ímillum fyra-
og fimmanfær, men týðu-
ligt er tað, at stóru partur
av luttakandi bátunum
standa lítið frægari mæt
enn trýbekkar og trisar.
Taka vit fyramannaferini,
ið innanstavnna eitast at
standa tjúgu fætur, so
liggja hesi vanliga oman-
fyrir 620 cm, hetta alt eftir
høvdum, tað verið
seg teir eldru ella teir
nýggju donsku, ið nýttir
verða til hesar tjúgu fæ-
urnar. Skal tað slakast við
støddini, sum t.d. við at
nýta enskar tummar, so
liggja vit kortini við tjúgu
fótum uppi á eini longd
(innanstavnna) uppá 609,6
cm. So milt tuppskot,
støddini viðvíkjandi, vildi
verið, at sett markið ímil-
um 600 og 660 cm, hetta
fyri ikki at forða teimum
nakað smærri, sum higar-
til so trúliga hava luttikið
ár um ár. Annað er so tað,
at plastikkbátarnir, sum
eftir hvat eg havi hoyrt,
ikki standa mæt við nakað
evarskalitíð feroyskt fyra-
mannafar, áttu at siglt í
bólki fyri seg, um teir
heilatikki skuldu luttikið.
Fyrirminur og vansar við
ávikavist tí størri og litla
bátinum kunnu ivaleyst
setast upp ímóti hvørjum
øðrum til tað óendaliga.
Framhald á síðu 15